

KONFERENCE KRAJANŮ

Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

12. září 2025

„Problémy s používáním českého akademického titulu „inženýr“ v zahraničí a jak je řešit“

Vážený pane předsedo, vážené dámy a vážení pánové,

děkuji organizátorům této konference za možnost zde vystoupit a připomenout problém skupiny českých občanů žijících v zahraničí, tedy problém, s kterým se potýkají absolventi některých českých vysokých škol, např. tak prestižních škol jako jsou pražské ČVUT, VŠE nebo VŠCHT, pokud tito absolventi pracují v cizině. Jde o absolventy, kteří na těchto školách získali akademický titul „inženýr“. V zahraničí jich žije a pracuje určitě několik tisíc. Naváží na mé vystoupení na krajanské konferenci organizované Mezinárodním koordinačním výborem zahraničních Čechů v Senátu před čtyřmi lety, kde jsme tento problém poprvé výrazně připomenuli. Pokusím se zrekapitulovat, co se od té doby stalo či nestalo s jeho řešením.

Jistě souhlasíte, že akademický titul by měl držitelům přispívat v jejich kariéře. U českého titulu „inženýr“ je tomu bohužel v zahraničí právě naopak. Jde o to, že ve světě, pokud se tento titul užívá, potom jen s přívlastkem dokládajícím absolvování masterského studia na vysoké škole, tedy ve Francii jako „Ingénieur diplômé“, v německy mluvících zemích jako „Diplom-Ingenieur“ a v Itálii třeba jako „Dottore in ingegneria“. Samotný titul „inženýr“ bez přívlastku je ve světě vnímán jako stavovské označení a pokud je jeho užívání formálně upraveno zákonem, potom jde o označení, které mohou získat absolventi středoškolského studia

v technické oblasti po náležitě praxi. Mimo Slovenska jsme se neseťkali se zemí, kde by absolvent magisterského studia na vysoké škole získával pouze titul „inženýr“ bez dalšího přívlastku.

Podle zákonů platných prakticky ve všech zemích světa lze akademický titul používat jen v té podobě, ve které byl uveden na diplomu. Na tom samozřejmě trvají personální oddělení velkých i menších korporátů, a tak jsou např. naši absolventi VŠE v rakouských nebo německých bankách či pojišťovnách uváděni s titulem Ing., který je v očích jejich kolegů a jejich zákazníků zařazuje do skupiny středoškoláků. To je de-facto degradací úrovně jejich vzdělání a vede v řadě případů k diskriminaci v jejich kariérním růstu. Nechci teď zdržovat konkrétními příklady, uváděli jsme je podrobněji před čtyřmi lety, ale chtěl bych připomenout, že tato diskriminace se přenáší často i do občanského života při zápisu jejich akademických titulů do různých veřejných listin, volebních seznamů, rodných listů dětí a třeba i při získávání bankovních úvěrů

My jsme před čtyřmi lety navhli řešení tohoto problému, a to takovým způsobem aby byl absolventům příslušných českých vysokých škol udělován současně s českým tradičním titulem „inženýr“ rovněž titul v mezinárodně uznávané verzi, např. „diplomovaný inženýr“ nebo „master of science“, který by mohl být používán pouze mimo území České republiky. Takové řešení by nikomu neuškodilo, ale výrazně by pomohlo našim absolventům žijícím v cizině a mimochodem i zvýšilo přitažlivost našich vysokých škol v očích zahraničních zájemců o placené studium v Česku.

Jistě byste očekávali, že se touto otázkou bude zabývat v první řadě Ministerstvo školství a mládeže České republiky. To v korespondenci s námi sice uznalo, že problém existuje, ale v podstatě nás tehdy vyzvalo se s ním smířit. Řešení by si totiž vyžadovalo změnu zákona, problém se týká jen omezeného počtu našich občanů a ostatně i absolventi vysokých škol v některých dalších zemích, tuším že nám bylo jako příklad uvedeno Skotsko, mají se svými akademickými tituly v zahraničí podobné problémy jako Češi. Stručně shrnuto, nebylo nám řečeno jak ministerstvo hodlá reálně existující problém řešit, ale pouze vysvětleno, proč ho řešit nehodlá.

Kdo se nás však po konferenci před čtyřmi lety ujal, a tady bych chtěl velice poděkovat, bylo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Konkrétně bych chtěl poděkovat panům Dr. Jiřímu Krátkému, Zvláštnímu zmocněnci pro krajské záležitosti a panu Dr. Martinu Smolkovi, Vrchnímu řediteli sekce správní a konzulární MZV za jejich pomoc. Možná, že jste někteří zaznamenali, že se v minulých letech v Česku pracovalo na rozsáhlé novele zákona o vysokých školách. Jsme velmi vděční, že MZV vstoupilo do řízení o úpravách tohoto zákona s návrhem umožnit absolventům českých vysokých škol s akademickým titulem „inženýr“ používat mimo území České republiky titul „diplomovaný inženýr“, ve zkratce Dipl. Ing. Bohužel, kdo se postavil proti tomuto návrhu, který, jak už jsem řekl, by nikomu neuškodil a jen pomohl nemalé skupině našich občanů, bylo ministerstvo školství. Návrh MZV tedy ve vládě neprošel.

Když jsme se to minulý rok dozvěděli, obrátili jsme se na předsedu podvýboru pro krajany Poslanecké sněmovny pana Romana Bělora, u kterého jsme se opět setkali s plným pochopením a podporou. Oslovili jsme dopisem všechny poslance Sněmovny. Našeho problému se ujal pan poslanec Jan Berki, který přišel s pozměňovacím návrhem k vládní předloze zákona o vysokých školách, ve smyslu návrhu MZV. Bohužel, zřejmě opět vzhledem k odporu ministerstva školství, tento pozměňovací návrh nenašel podporu garančního výboru Poslanecké sněmovny a nebyl Poslaneckou sněmovnou přijat. Ano, realisticky vzato jsme přijetí tohoto pozměňovacího návrhu k vládou už schválené předloze zákona ani neočekávali, ale jsme velmi vděční panu poslanci Janu Berkimu, že svým návrhem zvýšil povědomí mezi poslanci o tomto problému.

Ministerstvo zahraničí iniciovalo v listopadu minulého roku schůzku se zástupci odboru vysokých škol ministerstva školství, které jsme se mohli zúčastnit. Tam jsme poprvé od zástupců ministerstva školství uslyšeli slova, která v nás vzbuzují naději. Trochu se nám ukázalo to často zmiňované světlo na konci tunelu. Nejen, že uznali, že problém existuje, ale zároveň souhlasili, že je potřeba jej řešit, a to systémově pro všechny české vysoké školy, s tím, že by se zřejmě mělo postupovat obdobně jako v mnoha dalších západních zemích, totiž otevřením možnosti užívat v cizině všeobecně známou anglickou verzi akademických titulů, tedy v případě

absolventů VŠE např. titulu „master of science“, ve zkratce MSc. Ano, to je vlastně to, co jsme nvrhovali na této konferenci před čtyřmi lety.

Současně jsme byli na tomto jednání požádáni, abychom neintervenovali v Senátu České republiky a nebránili přijetí novely zákona o vysokých školách. Nám se totiž již předtím podařilo seznámit s tímto problémem některé členy Senátu, včetně předsedy ústavně-právního výboru Senátu pana Tomáše Goláně a ti nám přislíbili, že nás při projednávání tohoto zákona v Senátu podpoří. Této žádosti jsme vyhověli.

Novela vysokoškolského zákona byla tedy na jaře letošního roku přijata i Senátem a podepsána Prezidentem republiky. Nám zbyl příslib pracovníků odboru vysokých škol MŠMT, že se problémem budou dále zabývat, s tím, že by měl být vyřešen samostatnou úpravou zákona o vysokých školách, a to co možná nejdříve.

Proč tady tohle všechno říkám? Chceme zde opět požádat všechny činitele zabývající se krajauskou problematikou v rámci Sněmovny, Senátu a ministerstva zahraničí o pomoc. Obáváme se, že bez vás by jeho řešení opět usnulo a světlo na konci tunelu, které jsme zahlédli při jednání s pracovníky MŠMT v listopadu loňského roku opět zhaslo. Ale my bychom velice rádi dosáhli v průběhu příštího funkčního období Poslanecké sněmovny vyřešení tohoto problému. Prosím registrujte problém s užíváním českých akademických titulů v zahraničí nadále jako závažný nedořešený problém krajauské agendy a pomozte nám, aby se příslušné vládní orgány, tedy zejména ministerstvo školství ve spolupráci s vysokými školami, začalo aktivně starat o jeho brzké vyřešení.

Děkuji za pozornost.

Pavel Pachta

Předseda Spolku absolventů českých vysokých škol žijících v Rakousku

alumnicaustria@gmail.com

Tel. 0043 699 19339790